

Informācijas sabiedrības padomes sēdes protokols

Rīgā

2026. gada 15. jūnijs

Nr. 1

Sēdi vada

Ministru prezidents Andris Kulbergs

Sēdē piedalās

Padomes locekļi:

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrs Edgars Tavars

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas valsts sekretāra

vietnieks digitālās transformācijas jautājumos Gatis Ozols

Ekonomikas ministrijas parlamentārais sekretārs Jurgis Miezainis

Iekšlietu ministrs Jānis Dombrova

Izglītības un zinātnes ministrijas valsts sekretārs Jānis Paiders

Satiksmes ministrs Rihards Kozlovskis

Tieslietu ministrs Edvards Smiltēns

Zemkopības ministrijas parlamentārais sekretārs Normunds Šmits

Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Latvijas Nacionālā komisijas pārstāve Beāte Lielmane

Latvijas Atvērto tehnoloģiju asociācijas pārstāvis Pēteris Jurčenko

Latvijas Darba devēju konfederācijas pārstāvis Uldis Tatarčuks

Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju asociācijas pārstāve Signe Bāliņa

Latvijas Lielo pilsētu asociācijas pārstāve Katrīne Luīze Štolca

Latvijas Tirdzniecība un rūpniecības kameras pārstāvis Krišs Zvirbulis

Latvijas Universitātes pārstāve Baiba Apine

Sēdes dalībnieki:

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija, Ilze Āboliņa

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija, Rinalds Celmiņš

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija, Laura Gintere

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija, Santa Bileskalne

Ekonomikas ministrija, Alvils Pierhurovičs

Satiksmes ministrija, Ingunā Strautmane

Satiksmes ministrija, Olita Magone

Tieslietu ministrija, Mihails Papsujevičs

Zemkopības ministrija, Juris Zīvarts

Latvijas Darba devēju konfederācija, Kaspars Gorkšs

Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs, Kārlis Siliņš

Mākslīgā intelekta Latvijas asociācija, Renārs Karašs

Valsts digitālās attīstības aģentūra, Egita Rudzīte

Sēdi protokolē: Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas pārstāve Santa Bileskalne.

A. Kulbergs atklāj sanāksmi.

Informācijas sabiedrības padomes (turpmāk – Padome) sēde sākas plkst. 10.00. Darba kārtībā ir trīs jautājumi un sadaļa “Citi jautājumi”.

1.

Ministru prezidenta Andra Kulberga uzruna

Ziņo A. Kulbergs.

Uzsākot padomes sanāksmi, A. Kulbergs min, ka šī Padome nav tikusi sasaukta vairāk nekā piecus gadus, tāpēc jau šobrīd tiek noteikts, ka nākamā sanāksme notiks 2026. gada 27. jūlijā. Viena no lielākajām problēmām Latvijā ir pieeja valsts finansēm - daudzi lēmumi tiek pieņemti, balstoties uz aizņemtiem līdzekļiem. Tāpēc jebkuri izdevumi, īpaši investīcijas, ir rūpīgi jāizvērtē. Ja tiek izmantots aizdevuma finansējums, tam ir jābūt mērķtiecīgam un ar skaidru atdevi – ieguldījumam jānes būtiski lielāks rezultāts nekā sākotnējā ieguldītā summa, un īpaši tas attiecas uz IKT nozari. IKT iepirkumi veido ļoti lielu daļu no nozares apjoma, un būtiska problēma ir tā, ka tirgū darbojas salīdzinoši neliels spēlētāju skaits. Akcentē, ka būtiska problēma ir pieeja Eiropas finansējuma izmantošanai - projektu mērķi bieži ir vienkārši “apgūt līdzekļus”, nevis radīt reālu sabiedrisko ieguvumu. Šāda pieeja nav pieņemama - ja projekts nerada pievienoto vērtību, tas nav jāīsteno.

Valstij jāvērtē visi projekti kritiski, jo valsts vienmēr piedalās arī ar savu līdzfinansējumu. Turklāt, ja Eiropas finansējums vēlāk netiek atzīts par atbilstoši izmantotu, valsts riskē segt visas izmaksas. Šobrīd risku galvenokārt uzņemas valsts, nevis piegādātāji, tai jābūt abpusējai atbildībai. Uzsver, ka elektronisko iepirkumu sistēmai jābūt atvērtākai - tajā jāvar piedalīties arī jauniem, maziem un inovatīviem uzņēmumiem, nevis tikai ierobežotam piegādātāju lokam.

Valsts pārvaldei ir jāstiprina sava kompetence, jo, ja tā nespēj kvalitatīvi formulēt prasības, vadīt projektus un izvērtēt rezultātus, pat labs iepirkums var novest pie slihta rezultāta. Ministru prezidents formulē politisko uzstādījumu, ka valsts digitālajai attīstībai jābūt ātrākai, lētākai, caurspīdīgākai un profesionālākai, un publiskais finansējums jāiegulda tikai tajos projektos, kuriem ir skaidrs sabiedriskais ieguvums. Īpaši akcentē, ka šobrīd sistēma ir orientēta uz cilvēkstundām, nevis rezultātu, šis jautājums ir saistīts arī ar cīņu pret korupciju, un esošā sistēma ļāvusi sašaurināt konkurenci un paaugstināt cenas.

Pirms projektu uzsākšanas un naudas tērēšanas, definēt skaidrus mērķus, izmērāmus rezultātus un noteikt atbildīgos, kā arī veikt izmaksu un ieguvumu izvērtējumu.

VARAM ir jāspēj piedāvāt labāku projektu pārvaldības sistēma, savukārt Finanšu ministrijai jānodrošina finansējuma caurspīdīgums, tādēļ līdz nākamajai sēdei ministrijām sadarbībā ar citām institūcijām jāsigatavo priekšlikumi, kā šo sistēmu padarīt konkurētspējīgāku un caurredzamāku.

Vienlaikus tiek ieviesta pauze Eiropas fondu finansēto IKT projektu virzībai uz Ministru kabinetu, kamēr VARAM sadarbībā ar Valsts kanceleju un citām institūcijām sagatavo priekšlikumus projektu pārvaldības un iepirkumu sistēmas pilnveidošanai, ņemot vērā Valsts kontroles ieteikumus. Šī pauze neattiecas uz kritiskiem gadījumiem – netiek apturēta kritisko sistēmu darbības nepārtrauktības nodrošināšana, kibernetikas incidentu novēršana vai gadījumi, kuros pastāv būtisks finansējuma zaudēšanas risks.

Par katru šādu izņēmumu VARAM informē Ministru prezidentu. Šī ir 30 dienu pauze jauniem liel-budžeta pasūtījumiem, lai sakārtotu procesus turpmākai darbībai.

Lielais mērķis sistēmas sakārtošanai ir - vairāk konkurences jaunajiem spēlētājiem, mazo vidējo uzņēmumu un inovatīviem piegādātājiem, jo jābūt reālai iespējai piedalīties šajos

konkursos, un to nevar kavēt nepamatoti vai nesamērīgi iepirkuma nosacījumi. Pirms jaunu risinājumu izstrādes vienmēr jāizvērtē, vai tirgū jau nepastāv gatavi risinājumi, lai izvairītos no nevajadzīgas un dārgas izstrādes no nulles. Katram informācijas un komunikācijas tehnoloģiju projektam pirms tā sākšanas ir jābūt skaidrai atbildei uz pieciem jautājumiem: 1. kāpēc tas ir vajadzīgs; 2. ko tas dos iedzīvotājiem vai uzņēmumiem; 3. cik tas maksās; 4. kas par to atbild; 5. kā tiks pārbaudīts rezultāts.

Iepirkumos jāfokusējas uz konkrētu rezultātu un funkcionējošu risinājumu iegādi, nevis cilvēkstundu apmaksu.

Šajās 30 dienās: Finanšu ministrija, VARAM iesniedz priekšlikumus Ministru prezidentam. Nozaru organizācijas līdz š.g. 16. jūlijam iesniedz savus priekšlikumus un rekomendācijas par šādiem jautājumiem:

- a) konkurences palielināšana valsts informācijas un komunikācijas tehnoloģiju iepirkumos;
- b) šķēršļu identificēšana un novēršana, kas kavē jaunu tirgus dalībnieku (tostarp jaunuzņēmumu un inovatīvu komersantu) dalību valsts un pašvaldību pasūtījumos;
- c) Elektronisko iepirkumu sistēmas (EIS) katalogu atvēršana un pieejamības paplašināšana plašākam piegādātāju lokam;
- d) gatavu tirgus risinājumu (*off-the-shelf*) un mākslīgā intelekta tehnoloģiju izmantošanas veicināšana valsts pārvaldē, mazinot pielāgotu un dārgu unikālo risinājumu izstrādi tur, kur tas ir iespējams.

Valsts kanceleja koordinē un sagatavo kopsavilkumu par priekšlikumiem, riskiem un nākamajiem lēmumiem.

2.

Par valsts informācijas un komunikācijas tehnoloģiju iepirkumu praksi un turpmāko rīcību sistēmas pilnveidošanai

Ziņo E. Tavors.

E. Tavors uzsver, ka šajos IKT procesos liela atbildība ir arī VARAM kā starpinstitucionālajam koordinatoram. Norāda, ka problēma nav izstrādātājos, bet ir sistēmiska - ilgstoši projekti virzīti, galvenokārt balstoties uz pieejamo Eiropas finansējumu, nevis uz kopēju, saskaņotu pieeju. Skaidro, ka rezultātā izveidojušās dažādas IKT sistēmas, kas funkcionē paralēli procesiem un savā starpā nav savietojamas. Tas rada situāciju, kurā pat augstākajā līmenī informācijas pieejamība un pārvaldība ir sarežģīta un neefektīva. Norāda, ka šāds stāvoklis nav pieņemams - valsts pārvaldei jāspēj nodrošināt ērtu, savietojamu un efektīvu informācijas apriti, kas uzlabo gan iekšējo darbu, gan iedzīvotāju un uzņēmumu apkalpošanu. Uzsver, ka turpmāk nevar paļauties tikai uz Eiropas finansējumu kā galveno virzītājspēku. Ir jāvērtē, vai konkrētie projekti ir nepieciešami, ekonomiski pamatoti un ilgtspējīgi, ņemot vērā arī uzturēšanas izmaksas ilgtermiņā. Piebilst, ka vienlaikus jāvērtē arī programmatūras un infrastruktūras savstarpējā atbilstība, lai izvairītos no nesabalansētiem risinājumiem un papildu izmaksām. Galvenais mērķis ir mazināt birokrātiju un efektīvāk izmantot publiskos līdzekļus. Akcentē, ka līdzšinējā pieeja, kur katra institūcija strādā izolēti savas "saimniecības" ietvaros, ir radījusi kopējas problēmas, kuras tagad jārisina visiem kopā. Skaidro, ka veicot padziļinātu analīzi par IKT iepirkumiem un projektu pārvaldību, ir identificēti vairāki būtiski izaicinājumi. Galvenais uzdevums ir mazināt riskus, kas izriet no konstatētajām problēmām, un nepieļaut atgriešanos pie iepriekšējās prakses pēc auditu noslēgšanas. Uzsver, ka ir nepieciešams:

- nodrošināt skaidru un atbildīgu nozaru iesaisti lēmumu pieņemšanā par investīcijām;
- stiprināt sadarbību ar nozari un savstarpējo uzticēšanos;
- mazināt reputācijas riskus, kas var ietekmēt arī turpmāko finansējumu no Eiropas

institūcijām.

Norāda, ka būtiska problēma ir arī situācija, kurā valsts kļūst atkarīga no atsevišķiem piegādātājiem, kas ietekmē izmaksu efektivitāti un elastību.

Izklāsta turpmākos rīcības virzienus:

1. Minimizēt stundu likmes IT izstrādes iepirkumos, kas neparedz konkursu procedūras (grozījumi katalogu nosacījumos, sadarbībā ar IUB), veicināt konkurenci iepirkumos;
2. Stiprināt publiskās pārvaldes kompetenci IKT jomā, samazinot atkarību no konsultantiem (atbalsta un nozaru kompetenču centri);
3. Pastiprināt VARAM centrālo lomu ne tikai IKT projektu tehniskās arhitektūras un sadarbības, bet arī lietderības izvērtēšanas metodiskajā vadībā (KPI pieprasīšana un uzraudzība);
4. Izveidot caurspīdīgāku valsts IKT projektu īstenošanas procesu, ieviešot centralizētus, publiski pieejamus IKT projektu informācijas paneļus.

Vairākas identificētās aktivitātes tiek plānotas tā, lai būtu veicamas vēl šī gada 3.ceturksnī. Ministru prezidents ir uzdevis viena mēneša laikā ziņot par progresu. Ministrs noslēdz, ka mērķis ir būtiski mainīt līdzšinējo pieeju IKT projektu plānošanai, ieviešanai un pārvaldībai, nodrošinot lielāku caurspīdību, efektivitāti un sadarbību starp institūcijām un nozari.

Ziņo G. Ozols.

G. Ozols prezentē valsts informācijas un komunikācijas tehnoloģiju iepirkumu praksi un turpmāko rīcību sistēmas pilnveidošanai. Ziņo, ka šobrīd vienlaikus tiek risināti divi galvenie jautājumi - uzsāktās izmeklēšanas par iespējamu negodprātīgu praksi valsts IT iepirkumos, kā arī plašāks jautājums par IKT pārvaldību valstī, tās efektivitāti un izmaksu lietderību. Valsts IT pārvaldība šobrīd ir daļēji centralizēta - nozaru ministrijas atbild par savu risinājumu lietderību, savukārt VARAM nodrošina kopējo koordināciju, izstrādā arhitektūras principus, veicina koplietošanas risinājumus un īsteno konsolidācijas politiku, īpaši infrastruktūras jomā. Kopš 2024. gada visi lielākie IT projekti tiek izvērtēti, lai novērstu dublēšanos, nodrošinātu sadarbības un efektīvāku resursu izmantošanu. Savukārt no 2025. gada tiek attīstīta vidēja termiņa plānošana ar jomu arhitektūrām, lai pārietu no atsevišķiem projektiem uz saskaņotu attīstību. Šādas pieejas rezultātā tiek identificēti daudzi uzlabojumi projektos un novērstas pārklāšanās. Uzsver, ka ne visi IT projekti šobrīd tiek koordinēti centralizēti, un daļa iniciatīvu netiek saskaņota ar VARAM, kas apgrūtina kopējo pārskatāmību. Tiek veikti arī projektu riska novērtējumi, kuri liecina - jo lielāks projekts, jo lielāki iespējamie riski, īpaši saistībā ar finansējuma izmantošanas termiņiem. Skaidro, ka vēl viena būtiska problēma ir IKT kompetences sadrumstalotība valsts pārvaldē - lai gan speciālistu īpatsvars ir pietiekams, kompetence ir izkliedēta, un nepieciešama lielāka centralizācija un kopīgu kompetences centru attīstība. Informē, ka šobrīd tiek gatavoti priekšlikumi IKT iepirkumu, pārvaldības un atbalsta funkciju uzlabošanai, tostarp centralizācijai un portfeļa vadības paplašināšanai, kā arī tiek ņemti vērā nozares ieteikumi.

Viedokļi:

P. Jurčenko norāda, ka daudzas problēmas IT nozarē jau ir atrisinātas. Uzsver galvenos principus - valstij uzreiz jābūt pieejamam programmatūras kodam, jāsaņem strādājošs risinājums jau no pirmās piegādes, un izmaksām jābūt caurspīdīgām, balstītām uz faktisko darbu. Uzsver, ka repozitorijs jau praktiski visos projektos pastāv, un tas būtu jānodod pasūtītājam. Tāpat tiek uzsvērtā atvērtā koda pieeja, kas samazina dublēšanos un uzlabo kvalitāti, jo darbs kļūst caurspīdīgs.

A. Kulbergs piebilst, ka svarīgi ir pareizi arhitektūras uzstādījumi, jo individuālu risinājumu iepirkšana pēc stundām neveicina kvalitatīvu attīstību. Atvērtība motivē

strādāt labāk.

U. Tatarčuks uzsver, ka problēma ir arī nepietiekama plānošana un nesistemātiska investēšana, īpaši Eiropas fondu kontekstā. Viņš uzsver nepieciešamību pēc centralizētas pārvaldības, jo pašreizējā fragmentētā pieeja noved pie sistēmu dublēšanās un neefektīvas resursu izmantošanas. Tāpat norāda uz nepietiekamu sadarbību ar privāto sektoru.

S. Bāliņa pievienojas, uzsverot, ka nepieciešama lielāka IKT resursu centralizācija valstī. Viņa norāda, ka pašreiz kompetence ir izkliedēta, kas mazina efektivitāti, un lielāka koncentrācija ļautu pieņemt kvalitatīvākus lēmumus un samazināt atkarību no ārējiem konsultantiem.

A. Kulbergs aicina, nozari nākt ar konkrētiem, īstermiņā realizējamiem risinājumiem, kurus varētu ieviest tuvāko mēnešu laikā, nevis koncentrēties tikai uz ilgtermiņa problēmām.

E. Tavors aicina iesniegt priekšlikumus, lai varētu sagatavot konkrētus lēmumus nākamajai sēdei un virzīt tos tālāk ieviešanai.

A.Kulbergs, R.Kozlovskis pamet sēdi. Vadību pārņēma E.Tavors.

J. Miezainis uzsver, ka valstī bieži veidojas situācija, kur esošās sistēmas ir tik sarežģītas, ka tās uzturēt var tikai konkrēti piegādātāji, kas ierobežo konkurenci un elastību.

J. Dombrova atbalsta, nepieciešamību pēc centralizācijas, īpaši kibernetikas jomā, kur šobrīd resursi ir nepietiekami sadalīti. Viņš norāda arī uz problēmām ar nepamatoti lielām cilvēkstundu izmaksām dažos projektos.

N. Šmits pievērš uzmanību, kibernetikas speciālistu trūkumam, norādot, ka pieprasījums pārsniedz piedāvājumu gan valsts, gan privātajā sektorā.

E. Tavors noslēdz šo darba kārtības jautājumu, informācija tiek pieņemta zināšanai, un aicina divu nedēļu laikā iesniegt konkrētus priekšlikumus, lai nākamajā sēdē varētu pieņemt praktiskus lēmumus.

Padomes lēmums:

- 2.1. Pieņemt zināšanai VARAM sniegto informāciju, atbalstīt izvēlētos rīcības virzienus (rīcība atbilstoši MP uzdevumiem);
- 2.2. VARAM sagatavot un iesniegt starpiestāžu saskaņošanā un ISP dalībniekiem ziņojuma projektu līdz nākamajai ISP sēdei;
- 2.3. Aicinām nozares NVO un citas iestādes iesūtīt priekšlikumus nepieciešamajām pārmaiņām līdz 29. jūnijam.

3.

Par nederīgo eID karšu problemātiku un risinājumu, un e-paraksta finansējuma ilgtermiņa risinājumu

E.Tavors dod vārdu LVRTC.

Ziņo K. Siliņš.

K. Siliņš prezentē nederīgo eID karšu problemātiku un risinājumu, un e-paraksta finansējuma ilgtermiņa risinājumu. Informē, ka valdība ir lēmusi pagarināt esošā e-identitātes un e-paraksta risinājuma uzturēšanu vēl uz vienu gadu, nodrošinot bezmaksas pakalpojumus, taču ilgtermiņa attīstība šobrīd nav skaidri definēta. Tiek uzsvērta nepieciešamība pēc stratēģiska un politiska lēmuma par ekosistēmas attīstību ilgākā termiņā, ņemot vērā augsto lietojuma intensitāti un plašo integrāciju ar vairāk nekā 600 pakalpojumu sniedzējiem. Tāpat tiek skaidrota eID karšu problēma, kas saistīta ar sertifikātu derīguma

termiņa beigām aptuveni 346 000 lietotāju. Kā īstermiņa risinājums izvēlēta sertifikātu izmantošana mākoņvidē, saglabājot kvalificētā e-paraksta statusu un minimāli ietekmējot lietotāju pieredzi. Vienlaikus tiek uzsvērtā nepieciešamība rast ilgtermiņa risinājumu, tostarp izvērtējot eID kartes derīguma termiņa samazināšanu un nodrošinot atbilstību kiberdrošības prasībām, lai nākotnē izvairītos no līdzīgām situācijām.

Viedokļi:

E. Tavors vēlreiz uzsver, ka līdz 9. decembrim beigsies sertifikāta derīguma termiņš eID kartēs izmantotajam čipam, kas tiek lietots e-parakstam, un tas skars vairāk nekā 346 000 lietotāju. Tiek piedāvāts īstermiņa risinājums - izmantot sertifikātu mākoņrisinājumā, lai lietotāji varētu turpināt lietot e-parakstu bez nepieciešamības steidzami mainīt eID karti.

K. Siliņš piebilst, ka šis ir īstermiņa risinājums, kuru plānots ieviest līdz decembrim, un darbs pie tā notiek jau kopš februāra.

E. Tavors norāda, ka ilgtermiņā nepieciešams risinājums, piemēram, pielāgojot eID kartes derīguma termiņu sertifikāta termiņam (pieci gadi), un uzdod jautājumu, kā radusies situācija, ka kartes derīgums pārsniedz sertifikāta termiņu.

K. Siliņš skaidro, ka LVRTC nav karšu izdevējs un šo lēmumu pieņemšanu var komentēt Iekšlietu ministrija. Viņš piebilst, ka lēmumi, visticamāk, pieņemti sabiedrības spiediena ietekmē, taču pašreiz jāņem vērā paaugstinātās kiberdrošības prasības, kas nosaka īsākus sertifikātu termiņus drošības apsvērumu dēļ.

J. Dombrova jautā, kā tiks organizēta karšu nomaiņa nākotnē, ja derīguma termiņš tiks samazināts, uzsverot, ka regulāra iedzīvotāju piesaiste PMLP nodaļām radītu būtisku slogu gan iestādēm, gan sabiedrībai.

K. Siliņš piekrīt un atzīst, ka šis jautājums ir diskutēts ekspertu līmenī, tostarp par iespējamiem risinājumiem, piemēram, dokumentu nosūtīšanu, taču detalizēta iztirzāšana šobrīd laika trūkuma dēļ nav iespējama.

P. Jurčenko vaicā, vai īstermiņa risinājums nevar kļūt par ilgtermiņa risinājumu, proti, pārejot uz identitātes izmantošanu mākoņrisinājumā bez čipa.

K. Siliņš skaidro, ka šāds risinājums varētu palikt kā pastāvīgs noteiktais sabiedrības daļai un konkrētos lietošanas scenārijos, taču daļai lietotāju joprojām būs nepieciešama fiziska karte ar sertifikātu čipā.

U. Tatarčuks uzsver, ka nepieciešams definēt vienotu pieeju e-identitātes pārvaldībai valstī (piemēram, digitālais maks), noteikt prasības un rīkot atklātu iepirkumu, lai izvēlētos labāko risinājumu, nevis turpināt esošo deleģēšanas praksi.

E. Tavors piekrīt, norādot, ka šobrīd tiek labota vēsturiski izveidojusies situācija, un atgādina, ka darba kārtībā būs arī jautājums par digitālo maku.

B. Apine aicina, skaidri definēt risinājumu pēc 9. decembra un savlaicīgi informēt lietotājus par to, kā rīkoties pēc sertifikātu termiņa beigām.

K. Siliņš informē, ka komunikācija ar lietotājiem tiks uzsākta pēc Jāņiem un norāda, ka, spriežot pēc citu valstu pieredzes (piemēram, Igaunijā), līdzīgu risinājumu ieviešana prasa vairākus gadus. Norāda, ka risinājumiem jābūt caurspīdīgiem un salīdzināmiem izmaksu ziņā, izvēloties efektīvāko un lietderīgāko pieeju.

S. Bāliņa uzsver, ka LVRTC nav atbildīgs par eID karšu izsniegšanu, un norāda uz nepieciešamību attīstīt ilgtspējīgu ilgtermiņa risinājumu, jo īstermiņa pieejas rada papildu riskus.

E. Tavors norāda, ka īstermiņa risinājums arī ir jāizskata, lai nepieļautu situāciju, kurā 346 000 iedzīvotāju zaudē iespēju izmantot e-parakstu, kas radītu nopietnas problēmas valsts pārvaldē. Aicina Padomi pieņemt zināšanai sniegto informāciju un konceptuāli atbalstīt attālinātā/īslaicīgā e-paraksta risinājuma ieviešanu, kā arī lūdz LVRTC un PMLP nākamajā sēdē sniegt īsu ziņojumu par progresu un iespējamiem riskiem darba kārtības

sadaļā “Citi jautājumi”.

J. Miezainis jautā, kā tiks informēti lietotāji, kuri izmanto eID karti starptautiski, ņemot vērā iespējamās atšķirības juridiskajā spēkā pēc sertifikātu termiņa beigām.

K. Siliņš skaidro, ka izvēlēts risinājums ar īslaicīgu sertifikātu izsniegšanu mākoņvidē, saglabājot kvalificētā e-paraksta statusu gan Latvijā, gan Eiropā, un lietotājiem tas radīs minimālu ietekmi.

E. Tavars noslēdz jautājumu, pateicas LVRTC par prezentāciju un aicina nākamajā sēdē sniegt starpziņojumu par ieviešanas progresu.

Padomes lēmums:

- 3.1. Pieņemt zināšanai VARAM, LVRTC sniegto informāciju;
- 3.2. Konceptuāli atbalstīt attālinātā/īslaicīgā e-paraksta tehniskā risinājuma ieviešanu (LVRTC), kā arī grozījumu veikšanu Personu apliecināšanu dokumentu noteikumos (IeM);
- 3.3. Konceptuāli atbalstīt izvērtējuma veikšanu un lēmuma sagatavošanu par eID karšu derīguma termiņa salāgošanu ar e-paraksta datu nesēja tehniskajām prasībām (IeM).

J. Dombrava atstāj zāli.

4.

Citi jautājumi

Informācija par vēlēšanu platformas progresu

E.Tavars dod vārdu VDAA.

Ziņo E. Rudzīte.

E. Rudzīte prezentē vēlēšanu platformas progresu. Ziņo, ka, viens no galvenajiem uzstādījumiem, tostarp no Valsts prezidenta, bija nodrošināt vēlēšanu sistēmas darbību tā, lai katram vēlētājam būtu iespēja balsot jebkurā iecirknī. Bija nepieciešams nodrošināt arī dokumentu skenēšanas iespēju un reģistrēšanu sistēmā, lai varētu atzīmēt, ka vēlētājs ir ieradies un nobalsojis. Tas ļautu novērst būtisku risku - situāciju, ka aptuveni 300 000 iedzīvotāju nav pasēs un līdz ar to identificēšana būtu apgrūtināta. Informē, ka izstrādes darbi ir pabeigti pirms noteiktā termiņa un šobrīd notiek sistēmas testēšana. Turpinās darbs pie pārējiem uzdevumiem, kas saistīti ar Centrālās vēlēšanu komisijas un iecirkņu darbības nodrošināšanu. Paralēli tiek veikta pirmkoda un drošības testēšana. Infrastruktūras uzlabojumi un jaunās infrastruktūras ieviešana tika pabeigta maija beigās, un šobrīd notiek dažāda veida testēšana. Noslēgumā uzsver, ka jūlijā un augustā plānoti pilna apjoma sistēmas veiktspējas testi.

Viedokļi:

E. Tavars apliecina, ka lēmums pieaicināt attiecīgos partnerus problēmas risināšanai ir bijis pareizs - šobrīd tiek risinātas, iesaistot trīs komersantus un drošības institūcijas, un šo pieeju vērtē kā pamatotu. Ministrs uzsver, ka noteiktie termiņi tiek ne tikai ievēroti, bet atsevišķos posmos darbi ir paveikti pat pirms plānotā laika, norāda, ka šobrīd nav identificēti jauni būtiski riski, kas varētu radīt problēmas projekta gaitā. Par progresu regulāri tiek ziņots Valsts prezidentam un Saeimai. Padome ir informēta par progresu un ministrs aicina pieņemt zināšanai sniegto informāciju.

Padomes lēmums:

4.1. Pieņemt zināšanai VDAA sniegto informāciju.

E.Smiltēns atstāj zāli.

4.

Citi jautājumi

Informācija par Eiropas digitālā identitātes maka ieviešanas progresu

E.Tavars dod vārdu VDAA.

Ziņo E. Rudzīte.

E. Rudzīte prezentē Eiropas digitālā identitātes maka ieviešanas progresu. Informē, ka digitālā maka izstrāde Latvijā uzticēta Valsts digitālās attīstības aģentūrai, un projekts tiek īstenots atbilstoši Eiropas regulas prasībām, kas paredz digitālā maka pieejamību līdz 2026. gada 24. decembrim. Notiek sagatavošanas darbi, t.sk. sadarbība ar LVRTC, projekta dokumentācijas saskaņošana un normatīvā regulējuma virzība. Digitālais maks primāri tiks izmantots identitātes apliecināšanai, piekļuvei pakalpojumiem, e-adresei (īpaši noderīga tiem iedzīvotājiem, kuri aktīvi sazinās ar valsts iestādēm vai strādā ar e-rēķiniem) un dažādu dokumentu uzrādīšanai digitālā formā (autovadītāja apliecība, sertifikāti vai citiem apliecinājumi, tostarp medību vai ieroču nēsāšanas atļaujas). Tiek uzsvērts, ka netiek plānota vairāku paralēlu valsts lietoņu izstrāde, bet gan vienota risinājuma attīstība. Šobrīd norit iepirkuma process konkursa dialoga veidā sadarbībā ar nozari, lai izstrādātu kvalitatīvu tehnisko risinājumu, izmantojot arī Eiropā pieejamus atvērtā koda risinājumus. Plānots, ka gada nogalē tiks pabeigta izstrāde un uzsākta sertifikācija, vienlaikus sagaidot skaidrību par Eiropas līmeņa sertifikācijas prasībām.

Viedokļi:

P. Jurčenko vaicā kādēļ makam ir nepieciešama autorizēšanās funkcija, jo šobrīd jau ir pieejamas divas lietotnes, kurās to var veikt – e-paraksts un SmartID.

E. Rudzīte skaidro, ka Digitālajā makā tiks integrēta LVRTC parakstīšanas un apliecināšanas funkcionalitāte. Vienlaikus paredzēts, ka risinājums būs atvērts arī komersantiem - viņi varēs pieteikties integrācijai ar digitālo maku. Pēc izvērtēšanas komersanti tiks akceptēti, un viņiem būs iespēja piedāvāt savus pakalpojumus, kā arī izmantot savus apliecinājumus digitālajā makā.

E. Tavars lūdz padomes sastāvam izvērtēt, vai šo jautājumu būtu nepieciešams skatīt detalizētāk 27. jūlijā, nevis iekļaut sadaļā “Citi jautājumi”, jo tas var būtiski ietekmēt ikdienas darba paradumus. Aicina par šo jautājumu informēt sekretariātu, lai to varētu savlaicīgi iekļaut darba kārtībā un nodrošināt padziļinātu diskusiju, ja tam ir pietiekams atbalsts. Šobrīd jautājums tiek skatīts konceptuāli un steigā. Aicina pieņemt zināšanai sniegto informāciju.

Padomes lēmums:

4.2. Pieņemt zināšanai VDAA sniegto informāciju.

4.

Citi jautājumi

Informācija par Informācijas sabiedrības padomes sastāva izmaiņām

Ziņo E. Tavars.

E. Tavors ziņo, ka digitālā joma Latvijā būtiski mainās un mākslīgā intelekta jautājumi kļūst par neatņemamu šīs jomas sastāvdaļu. Tāpēc tiek izteikts priekšlikums papildināt padomes sastāvu ar Latvijas Mākslīgā intelekta asociācijas un Mākslīgā intelekta centra pārstāvi.

Viedokļi:

P. Jurčenko pauž, ka Mākslīgā intelekta centrs ir salīdzinoši noslēgta organizācija un vaicā kāds ir arguments – kādēļ padomē nepieciešams šīs iestādes pārstāvis.

E. Tavors skaidro, ka Mākslīgā intelekta centram jau ir zināmas deleģētās funkcijas, tostarp arī likumā noteiktas. Uzsver, ka nevajadzētu noslēgties, bet gan saskata centra potenciālu nākotnē attīstīties, redz nepieciešamību nodrošināt Mākslīgā intelekta centra pārstāvību. Centra pārstāvja klātbūtne varētu kalpot kā signāls sadarbības potenciāla paplašināšanai, īpaši ekonomikas jomā, ieviešot mākslīgā intelekta risinājumus.

U. Tatarčuks no Latvijas Darba devēju konfederācijas puses atbalsta Mākslīgā intelekta Latvijas asociācijas un Mākslīgā intelekta centra pārstāvju iekļaušanu padomē.

E. Tavors pateicas par izteiktajiem viedokļiem un aicina pieņemt zināšanai, ka ir atbalstīts priekšlikums par padomes sastāva papildināšanu ar šiem diviem pārstāvjiem un attiecīgi VARAM veiks nepieciešamos grozījumus nolikumā.

Padomes lēmums:

4.3. Atbalstīt priekšlikumu par padomes sastāva papildināšanu ar:

- Mākslīgā intelekta Latvijas asociācijas pārstāvi;
- Mākslīgā intelekta centra pārstāvi.

4.

Citi jautājumi

**Informācija par priekšlikumiem nākamajām Informācijas sabiedrības padomēm,
kas iesniedzami līdz š.g. 19. jūnijam**

Ziņo E. Tavors.

E. Tavors informē, ka līdz 19. jūnijam ir iespēja iesniegt priekšlikumus kādi jautājumi būtu jāiekļauj darba kārtībā. Pēc priekšlikumu apkopošanas, tiks izveidota darba kārtība nākamajai sēdei un izsūtīts uzaicinājums. Ministrs vēlreiz atgādina, ka pie darba kārtības 2. punkta priekšlikumi tiek gaidīti līdz 29. jūnijam.

Padomes lēmums:

4.4. Aicinām padomes dalībniekus līdz š.g. 19. jūnijam iesniegt papildu priekšlikumus nākamo padomes sēžu darba kārtībai.

4.

Citi jautājumi

Informācija par vienošanos par nākamās sanāksmes datumu

Ziņo E. Tavors.

E. Tavors informē, ka nākamā padomes sēde tiks sasaukta 2026. gada 27. jūlijā.
Ministrs pateicas par konstruktīvo darbu šajā sēdē.

Padomes lēmums:

4.5. Pieņemt zināšanai VARAM sniegto informāciju par nākamās sanāksmes datumu -
2026. gada 27. jūlijā.

Informācijas sabiedrības padomes vadītājs

A. Kulbergs

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas
Informācijas sabiedrības padomes sekretariāts
Santa Bileškalne
Santa.Bileškalne@varam.gov.lv
67026551

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU